

Pius Daví : «L'Alfredo» de «La Dona Verge»

...H as de pensar que la vida és com una festa major. No hi ha res més hermós sota la capa del cel que això que en podríem dir l'envelat de la naturalesa. Els ocells són els clarinets i flautins meravellosos de la gran orquestra que ens fa ballar a tots. La terra, ara a la primavera, és l'esplèndida catifa de l'envelat. Els rics es miren el ball, ben farts de pollastre, «repantigats» en els «palcos»; la classe mitja, té justes les cadires per no estar a peu dret. El jòvent, fa rotllo al bell mig de la sala, sota l'aranya. Hi ha el «palco» de les autoritats, que casi mai hi són. I fins es pot observar que aquest lloc l'ocupen moltes vegades els «frescos» que no hi tenen cap dret o que ni tan sols han pagat l'entrada que tothom paga. Hi ha l'home que fa rotllo amb el garrot; els desgraciats que voldrien ser-hi i han de rebre les empentes..... Aquests són la «classe proletària», que s'atipa d'aguantar trepitjades dels que ballen. L'home del garrot és..... jo pots suposar-ho qui és. No sé si em vols entendre..... I, per fi, hi ha els que ballen, que són els que disfruten o almenys s'ho pensen.

Si tu no vols ésser dels que ballen, em sembla que un «palquet» des d'on contemplar la festa, ningú no te'l negarà....

MANUEL FONTDEVILA

(Fragment del drama «La Dona Verge»)

La màgica de l'envelat

Els sons de l'orquestra són apagats per l'agencament violat de les parets de draps. El jòvent té una lluïssor en la mirada com si cerqués una vaguetat dolça; en l'atmosfera flota un somni espès i torbador; el ball s'inicia amb indolència i les parelles es lliuren a la correntia d'una voluptuositat moderada i urbana.

Unes noies tenen una ingenuïtat aparent en el seu comport; altres entren a la sala com reines, fulgurant el seu esguard on hi palpita l'ansia juvenil, que té un abast que no s'acaba; el somris d'aquestes noies és una concessió altiva: s'han assajat davant del mirall les postures més coquetes, les mirades més hipnòtiques i la mitja rialla més enlluernadora.

Les matrones serveixen una actitud reposada i digna; mentre el jòvent balla, es produeix en elles una complaença que agita i somnou els records passats i la fantasia del moment, ple de dalers continguts; en això troben l'encís i amb aquesta reserva s'acontenten, o bé les agita un neguit interessat i subreptic.

El xafardeig entre elles comença. Comenten l'abillament de les noies, entre les quals sempre apareixen algunes que es

destaquen. Llur comentari i apreciació de mèrits no sol coincidir amb el del jòvent masculí: certes matrones austeres solen mirar amb prevenció i amb una punta d'enveja les dones més formoses i elegants.

En la multitud que es reuneix en llocs determinats sempre existeix com un conveni tàcit, com una complicitat. El públic d'un envelat, en certa manera, compleix un deure, i diríeu que omple una necessitat social.

Una festa major d'un poble en la que no hi hagi envelat, no sembla festa major; és una festa menor fallida, menystinguda. Per això tot poble que s'estimi procura i fa esforços per a tenir el seu envelat en la festa major. L'envelat és l'alegria que passa, la novetat d'un dia; és una mena de temple o de palau pueril, lleuger i ambulant que ha honorat multitud de llocs i que per tot arreu el senten com quelcom seu. La seva arquitectura arbitrària i cubista adorna temporalment els carrers quiets i silenciosos; el camp solitari on s'ha emplaçat adquireix de sobte inusitada importància. Allí s'hi aplega tota la gent del poble.

Prop de l'envelat es reuneixen els fo-

rasters que no ballen i es tanquen tractes comercials per tot l'any.

Els joves engallats i sarauistes hi inicien flirteigs fugissers que de vegades acaben en casaments, com a les comèdies antigues.

A Catalunya té una gran importància un envelat; és una cosa nostra, és una mena de símbol racial.

De dies, la llum natural es filtra a través de la tela del trespol; la seva lluminositat igual, acoloreix la cara tendre de les noies. De nits, els llums, multiplicats pels miralls de les parets fràgils, donen una fantasmagòria i una fastuositat de festa oriental.

El nostre instint català, espectacular i fantasista, es nodreix en aquesta festa de l'envelat; la nostra imaginació s'emplena de llums bigarrats, de colors estridents, de músiques llangoroses o frenètiques i el nostre tarannà dionisiac es desperta i vibra per un temps. I sempre recordem amb fruïció les hores passades sota la vela flotadissa d'un envelat.

JAUME TÈRMENS